854/10

Den 8. november 2010 blev i sag nr. 76.905:

xxxxx xxxxxxxxx
xxxxxx xxxxxxxxx xxx
xxxx xxxxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring i Nordea Pension, klager over, at selskabet med virkning fra den 1/1 2004 har gennemført ændringer i reglerne for tilskrivning af bonus.

Klageren er omfattet af firmapensionsordning på kollektiv basis. Pensionen er tegnet med garanterede pensionsydelser. Herudover har klageren ret til andel i en ikke garanteret bonus. Klageren gør over for nævnet gældende, at selskabet ikke har haft den fornødne hjemmel til at indføre "kontostyrkelse" pr. 1/1 2004.

Ved skrivelse af 7/10 2009 til nævnet har selskabet bl.a. anført:

> "Forsikrede klager over, at Nordea Liv & Pension med virkning fra 1. januar 2004 har gennemført ændringer i bonusreglerne og derved ændret bonusregulativet og indført et regulativ for kontostyrkelse, hvilket har betydet mindre stigninger i forsikredes pension - herunder mindre stigninger i forsikredes invalidepension, der er under udbetaling - end der ellers ville have været.
>
> De øvrige klagepunkter som omtales i den omfattende korrespondance til Nordea Liv & Pension og diverse myndigheder er tidligere behandlet og løst, og der redegøres derfor ikke nærmere herfor.
>
> **Forsikringsforhold**
> Forsikredes pensionsordning er en kollektiv pensionsordning med … Bank (oprindeligt …bank). Forsikrede indtrådte i pensionsordningen pr. 1.4.1969, der blev oprettet med en indregnet grundlagsrente på 4,25 % og konverteret pr. 1.10.1982 til nyt grundlag med en indregnet rente på 4,5 % p.a.

Pensionsordningen består af kapitalpension, alderspension, invalidepension, ægtefællepension og børnepension, ligesom der til ordningen er knyttet 6 indekskontrakter.

På grund af forsikredes stedsevarende uarbejdsdygtighed, er der bevilget præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension fra 1.9.1998 indtil pensionsordningens udløb den 1.7.2011.

Kontostyrkelse
På grund af de senere års faldende renteniveau indførte Nordea Liv & Pension pr. 1. januar 2004 kontostyrkelse for pensionsordninger, der er oprettet inden 1.7.1999, idet disse ordninger er etableret med en grundlagsrente, der oversteg 2 % p.a.

Kontostyrkelsen betyder, at bonus er 0 i en periode, hvis længde ikke i dag kan defineres nærmere, da den afhænger af udviklingen på de finansielle markeder. I stedet for bonus får ordningen tillagt et beløb, der svarer til bonus, hvilket øger den opsparede værdi, men som ikke anvendes til en forhøjelse af de garanterede beløb, dvs. de beløb, der ikke senere kan reduceres.

Reglerne for beregning af bonus og begrebet kontostyrkelse fremgår af regulativer, som er anmeldt til Finanstilsynet. Regulativerne kan til enhver tid ændres af selskabet - under forudsætning af, at anmeldelse sker til Finanstilsynet. Regulativerne er ganske kort beskrevet i § 9 i de almindelige forsikringsbetingelser, der gælder for denne ordning, hvor det fremgår, at bonus fordeles efter regler fastsat af selskabet og godkendt af tilsynsmyndighederne.

Finanstilsynet godkender efter sin praksis ikke regulativerne, men kan pålægge selskaberne at foretage ændringer, hvis tilsynet ikke finder reglerne rimelige i forhold den enkelte kunde. Det er ikke sket i vort tilfælde.
…
Konklusion
Vi fastholder, at vi har været berettiget til at ændre bonusreglerne igennem indførelse af et særskilt regulativ for kontostyrkelse med den virkning, at bonus i en periode vil være 0. Anmeldelse til Finanstilsynet er sket i overensstemmelse med forsikringsbetingelsernes § 9, hvilken bestemmelse samtidig er den aftalemæssige hjemmel til at foretage ændringen."

Ved skrivelser af 14/10 og 22/10 2009 til nævnet har klageren bl.a. anført, at det af § 9 i "Almindelige Forsikringsbetingelser for kollektivt tegnede pensionsforsikringer" for Pensions- og Livrente-instituttet af 1919 A/S som selskabet har henvist til, fremgår, at bonusreglerne kan ændres efter "godkendelse af tilsynsmyndighederne". Klageren gør gældende, at selskabets anmeldelse til Finanstilsynet ikke kan sidestilles med en egentlig godkendelse, og at en godkendelse må være et gyldighedskrav. Endvidere har klageren bl.a. bemærket:

"Under henvisning til Nordeas svar af 7. oktober, hvor man henviser til §9 i sine pensionsregulativer, må jeg med beklagelse konstatere, at disse aldrig er tilgået mig.

Spørgsmålet om, hvad Nordea kan i henhold til egne regulativer er egentlig også ganske irrelevant, idet mine pensionsforhold alene reguleres af pensionsregulativet for …bank, som jeg har fremsendt sammen med sagen. Her siger § 7 klart, at al bonus, der måtte tilfalde for-

sikringen, efter at en pensionsydelse er trådt i kraft, ydes fra 1.4.1973 til den pensionsberettigede i form af forøgelse af de virksomme pensionsbeløb. (Bilag …)
…
Nordea skriver, at de øvrige klagepunkter er behandlet, og løst, hvilket må betragtes som en tilsnigelse, idet specielt spørgsmålet om, hvorvidt en højere kontorente påvirker udbetalingerne er ganske væsentligt. I bilag … bekræfter Nordea, under punktet kontooversigt, at 'opsparing' er den aktuelle værdi af opsparingen, der danner grundlag for pensionsudbetalingerne.

I bilag … bekræfter man, at min pensionsordning i 2007 er tilskrevet renter med 204.115, mod 160.018 året før. På trods af bidragene til kontostyrkelse, er min formue altså steget med ekstra 44.097 uden at det får nogen som helst betydning for udbetalingerne. Her har man altså helt fjernet sammenhængen mellem den opsparede kapital, og de løbende udbetalinger, hvilket er helt uantageligt.

Mine øvrige klagepunkter er langt mindre væsentlige end hovedspørgsmålet kontostyrkelse og sammenhængen mellem udbetalingerne og den opsparede kapital, idet sidstnævnte dog kun har været aktuel i år med en højere kontorente end den garanterede. Nordea er så vidt jeg kan konstatere, alene om at have fjernet sammenhængen mellem aktuel opsparing og udbetalinger.

Min kontostyrkelse androg med udgangen af 2008 kr. 321.000, idet den alene i 2008 forøgedes med ca. 115.000. Bilag ..."

Ved skrivelse af 10/11 2009 har selskabet hertil bl.a. anført:

"**Den indgåede aftale**
Forsikringsbetingelserne er en del af pensionsaftalen mellem daværende …bank og Pensions og Livrente Instituttet af 1919 (nu … og Nordea Liv & Pension).

Når det i betingelserne er anført, at selskabets overskud fordeles til de bonusberettigede efter regler fastsat af selskabet og godkendt af tilsynsmyndighederne, er indførslen af kontostyrkelse en del af den indgåede aftale, og derfor ikke irrelevant for [klagerens] pensionsforhold.

Øvrige klagepunkter
[Klageren] anfægter vores bemærkning om, at øvrige klagepunkter er behandlet. Årsagen til vores opfattelse er, at vi betragter spørgsmålet om, hvorvidt højere kontorente påvirker udbetalingerne, som en del af kontostyrkelsesspørgsmålet.

I vores breve af 30. januar 2008 og 16. juni 2008 til [klageren] har vi bl.a. anført, at overskud på forsikringen ikke anvendes til forhøjelse af forsikringsydelserne, men i stedet for til kontostyrkelse og at beløbet tillægges værdien af pensionsordningen.

Vi anførte også, at pensionsselskaberne - på grund af de senere års faldende renteniveau - af Finanstilsynet var blevet pålagt, at anvende beregningsgrundlag med lavere grundlagsrenter, hvilket også gjaldt for allerede oprettede pensionsordninger, og dermed også [klagerens] ordning.

[Klagerens] pensionsordning er derfor nu sammensat af følgende beregningsgrundlag:

Et med en indregnet grundlagsrente på 4,5 % p.a.

Et med en indregnet grundlagsrente på 2,5 % p.a.
Et med en indregnet grundlagsrente på 1,5 % p.a.

Kontostyrkelsen betyder, at Nordea Liv & Pension hvert år pr. 1. januar omregner en del af pensionsordningen fra 4,5 % p.a. og 2,5 % p.a. til 1,5 % p.a. Det sker ved, at det eventuelle overskud der er på ordningen, anvendes til at flytte pensionsydelser fra de to førstnævnte beregningsgrundlag til det sidstnævnte. Sådan at størrelsen af de garanterede pensionsydelser fastholdes.

Dette er årsagen til, at selv om pensionsordningens samlede værdi stiger, sker der ingen forhøjelse af de garanterede ydelser.

Til orientering har vi vedlagt skema, der viser de seneste års udvikling i kontorenten. Af skemaet fremgår hvorledes kontostyrkelsesbeløbet er anvendt til at omregne fra 4,5 %-grundlaget til 1,5 %- grundlaget. Når ydelserne stiger en smule - på trods af kontostyrkelse - er årsagen, at den præmie der ydes præmiefritagelse for, pristalsreguleres i fritagelsesperioden.

Vi kan bekræfte, at pensionsordningen i 2006 og 2007 er tilskrevet de anførte rentebeløb. Den større rente i 2007 har haft den indvirkning, at kontostyrkelsesbeløbet for 2007 samlet er 83.548 kr. i forhold til 42.425 kr. for 2006.

Godkendelse fra tilsynsmyndighederne/anmeldt til Finanstilsynet
Det er korrekt, at Finanstilsynet ikke siden 1992 godkender tekniske grundlag mv., men Finanstilsynet fører inden for rammerne af sin virksomhed tilsyn med, at de anmeldte grundlag lever op til kravene i FIL §§ 20 og 21, herunder at de er rimelige og betryggende. Det må afvises, at indførelse af kontostyrkelse er betinget af en godkendelse fra Finanstilsynet. Det vil ikke være muligt at opnå en sådan godkendelse, idet Finanstilsynet ikke længere kan eller skal godkende ændringer i det tekniske grundlag efter gældende regler. Der er tale om en praksisændring, der har hjemmel i EU's 3. livsforsikringsdirektiv. Det kan således ikke på den baggrund konkluderes, at Nordea Liv & Pension ikke har aftalemæssig hjemmel til at ændre bonusreglerne. Den aftalemæssige hjemmel til at ændre bonusreglerne følger af aftalegrundlaget, mellem Nordea Liv & Pension og forsikrede, herunder bonusregulativerne, som til enhver tid kan ændres ved anmeldelse til Finanstilsynet.

Konklusion
Forsikredes klage må som følge heraf fortsat afvises

Klageren og selskabet har i skrivelser til nævnet af 16/11 2009, 1/12 2009, 11/12 2009, 18/12 2009, 25/12 2009, 7/1 2010, redegjort yderligere for deres synspunkter, uden at der er kommet væsentligt nyt frem.

Ved skrivelse af 13/3 2010 til nævnet har klageren bl.a. anført:

"Under henvisning til min tidligere klage kan jeg anføre, at Nordea nu har overgået sig selv i grådighed. Det giver åbenbart 'blod på tanden', når man uantastet kan tilegne sig så store andele af kundernes pensionsopsparing.

Vedlagt min forespørgsel til Nordea af 27. februar d.a., bilag …

Nordeas kontooversigt af 10/3 d.a. vedlægges som bilag ... Som det bemærkes er min opsparing på 4.228.004,00 blevet forrentet med forrygende 80.846,00, svarende til knap 2% p.a., medens Nordea selv har haft en forrentning på godt 7%, som de dog ikke føler trang til at dele med kunderne, selv ikke efter omkostninger, driftsherrebidrag, fondsindtjening og hvad der nu ellers falder af til dem selv.

Nordeas svar af 10. marts vedlægges som bilag ...

Pensionsoversigt af 10. marts 2010 vedlægges ligeledes, men den kan kun bruges til at konstatere, at opsparingens størrelse fortsat er aldeles betydningsløs for udbetalingerne. Bilag ...
Endvidere vedlægges opdateret oversigt over Nordeas tilegnelse af mine bonustilskrivninger. Havde det ikke været så trist, er det næsten til at more sig over, idet min bonus i det forløbne år er negativ med 52.920, der dog først modregnes, hvis bonus igen bliver positiv. Årets forrentning fra Nordea andrager således de tilskrevne 80.846,00 med fradrag af negativ 'KONTOSTYRKELSE' på 52.920,00, svarende til 27.926, hvilket er et formidabelt resultat af 4.228.004,00. Bilag ...

Det er lidt imponerende, at en kontraktmæssig bonustilskrivning kan blive negativ ved, at Nordea skambyder med en ussel kontorente, der så modregnes i den aftalte bonus, idet kontorenten er mindre end den aftalte grundrente, hvorefter vi når frem til 'kontostyrkelsen'.

Til sammenligning vedlægges en kopi af min søns opsparing i et respektabelt selskab som Pension Danmark. Som det ses, fik han af en startformue i 2009 på ca. 200.000,- tilskrevet 21.476 i renter samt en udbetaling fra deres reserver, vel delvis sammenlignelig med kontostyrkelse på 6.490,00. Tilskrivning i alt 27.966, men de skal heller ikke betale udbytte til svenske aktionærer. Bilag ...

Min søn fik altså marginalt mere tilskrevet på sin ordning end jeg fik. Var mine penge administreret samme sted, skulle jeg altså, da min opsparing er 21 gange større end hans, have haft 21 x 27.966,00 svarende til 587.286,00. Jeg ville godt bytte.

Forholdet er så grelt, at det er urimeligt, at Nordea kan slippe af sted med det."

I skrivelse af 8/4 2010 har selskabet hertil bemærket:

"Det fremsendte giver alene anledning til følgende bemærkning:

Til [klagerens] kommentarer om forrentningen for 2009 kan vi oplyse, at Nordea Liv & Pension i 2009 har opnået et investeringsafkast på 7,3 % for kunder med gennemsnitsrenteforsikringer. Kontorenten har i 2009 været fastsat forsigtigt i overensstemmelse med aftalen mellem branchen og Økonomi- og Erhvervsministeriet om en række tiltag, der skulle bidrage til at sikre, at pensionsopsparerne ikke led unødige tab som følge af den finansielle krise. Kontorenten var de første 3. kvartaler af 2009 2,05 % p.a. før skat af pensionsafkast og 2,65 % p.a. i 4. kvartal 2009. Samtidigt er selskabets bonusreserver i 2009 i overensstemmelse med aftalen øget fra 1,3 % primo 2009 til 3,5 % ultimo 2009.

Det er vores opfattelse, at sagen herefter kan afgøres."

Af skrivelse af 8/12 2003 til klageren fra selskabet fremgår bl.a.:

"**Vi ændrer i reglerne for beregning af bonus fra 1. januar 2004**
Forsikringsnr.
…
Da du startede din pensionsordning aftalte vi, hvilke beløb du er garanteret, når du går på pension.

Hidtil har vi sørget for, at dine garanterede beløb er blevet forhøjet, så du nu er garanteret mere end det, vi oprindeligt aftalte. Forhøjelserne er udtryk for den bonus, vi har tilskrevet pensionsordningen. Vi har kunnet give bonus, bl.a. fordi vi har opnået et højere afkast af vores investeringer end forudsat.

Det lave renteniveau i samfundet gør at vi ikke længere finder det forsvarligt at forhøje de garanterede beløb. Derfor ændrer vi i reglerne for beregning af bonus.

Hvad betyder det for dig?
De beløb, vi allerede har lovet dig, berøres ikke at ændringen.

For dig betyder ændringen, som vi kalder for kontostyrkelse, at eventuelle overskud på, pensionsordningen fortsat vil øge din opsparing, men de danner ikke længere grundlag for en forhøjelse af de garanterede beløb.

Hvad skal du gøre?
Du skal ikke foretage dig noget. Ud over denne ændring fortsætter din pensionsordning som hidtil, og du vil fortsat modtage en pensionsoversigt fra os en gang om året."

Af "Almindelige Forsikringsbetingelser for kollektivt tegnede pensionsforsikringer" for Pensions- og Livrente-instituttet af 1919 A/S fremgår bl.a.:

"**Bonus.**
§ 9. Den del af selskabets overskud, der i henhold til vedtægternes § 12 henlægges til bonusfonden, fordeles til de bonusberettigede forsikringer efter regler fastsat af selskabet og godkendt af tilsynsmyndighederne."

Af "Kontrakt mellem [klagerens arbejdsgiver] og Pensions- og Livrente-instituttet af 1919 A/S om pensionsforsikring af en del af nævnte arbejdsgivers funktionærer" fra februar 1962 fremgår bl.a.:

"§ 6.

Bonus. Forsikringerne deltager i forsikringsselskabets bonusfordeling.

Bonus for den tid, funktionæren står under arbejdsgiverens pensionsordning, udbetales kontant til …banks Understøttelses- og Hjælpefond, medens bonus for tiden efter at funktionæren er fratrådt sin stilling hos arbejdsgiveren af anden årsag end død eller pensionering, anvendes til forøgelse af forsikringen efter de herom gældende regler.

Bonus, der måtte tilfalde forsikringen, efter at en pensionsydelse er trådt i kraft, udbetales kontant til …banks Understøttelses- og Hjælpefond for så vidt angår den del af forsikringen, der er oparbejdet under arbejdsgiverens pensionsordning."

Af det tilhørende pensionsregulativ af 1962 for fastansatte funktionærer i [klagerens arbejdsgiver] fremgår:

"§ 7.
Bonus. Forsikringerne deltager i forsikringsselskabets bonusfordeling.

Bonus for den tid, funktionæren står under arbejdsgiverens pensionsordning, udbetales kontant til …banks Understøttelses- og Hjælpefond, medens bonus for tiden efter, at funktionæren er fratrådt sin stilling hos arbejdsgiveren af anden årsag end død eller pensionering, anvendes til forøgelse af forsikringen efter de herom gældende regler.

Bonus, der måtte tilfalde forsikringen, efter at en pensionsydelse er trådt i kraft, udbetales kontant til …banks Understøttelses- og Hjælpefond, for så vidt angår den del af forsikringen, der er oparbejdet under arbejdsgiverens pensionsordning."

Af "pensionsregulativ af 1973 for fastansatte assistenter mv. i …bank" fremgår bl.a.:

"§ 7. Bonus.

Forsikringerne deltager i forsikringsselskabets bonusfordeling.

Bonus anvendes til opskrivning af forsikringerne. For de pr. 1.4.1973 bestående forsikringer, som stadig er præmiebetalt under det bestående pensionsregulativ, tilbageføres til de respektive forsikrede i henhold til pensionsregulativet af 1962 de til …banks Understøttelses- og Hjælpefond udbetalte bonusbeløb. Disse beløb anvendes pr. 1.4.1973 til opskrivning af de respektive policer. Tilsvarende forholdes med tidligere i præmiebetalingstiden udbetalt bonus til forsikringer, hvorpå der i øjeblikket sker udbetaling af invalidepension, enkepension eller børnepension.

Al bonus, der måtte tilfalde forsikringen, efter at en pensionsydelse er trådt i kraft, ydes fra 1.4.1973 til den pensionsberettigede i form af forøgelse af de virksomme pensionsbeløb."

Nævnet udtaler:

Nævnet finder efter sin gennemgang af sagen at måtte lægge til grund, at "Almindelige Forsikringsbetingelser for kollektivt tegnede pensionsforsikringer" for Pensions- og Livrente-instituttet af 1919 A/S" indgik som en del af firmapensionsaftalen mellem klagerens daværende arbejdsgiver og Pensions- og Livrente-instituttet af 1919 A/S. På denne baggrund finder nævnet, at den gengivne hjemmel i § 9 til ændring af bonusreglerne er gældende for klagerens pensionsordning.

I overensstemmelse med resultatet i den af selskabet fremlagte dom afsagt af Retten i Glostrup den 10/12 2009 og Højesterets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2010, side 1843, finder nævnet, at selskabet har haft den fornødne hjemmel til at ændre bonusreglerne med den virkning, at bonus i en periode er 0 sammen med indførelsen af et særskilt regulativ for "kontostyrkelse".

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet i øvrigt ikke grundlag for at betvivle, at klagerens pensioner er blevet reguleret i overensstemmelse med selskabets til enhver tid gældende bonusregulativ og selskabets ydelsesgarantier.

Herefter, og idet der i det fremlagte materiale ikke ses at være grundlag for, at klageren har haft en berettiget forventning om, at hans pensionsordning skulle reguleres på et andet og gunstigere grundlag end det til enhver tid gældende bonusregulativ,

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann